

TIT - MTT Hevesy György Kémiaverseny, megyei forduló, 2008.
Javítókulcs a 7. osztályosok feladatlapjához

1. feladat

Vegyjelek: C, Cl, Ca, Cr, Co, Cu, Cd, Cs, Ce, Cm, Cf (0,5-0,5 pont) (5,5)

a) Ca, Cr, Co, Cu (2) b) C, Cl (1) c) Cl (0,5) d) Cs (1) (4,5)

Összesen: **10 pont**

2. feladat

a) Ca^{2+} b) P c) F^- d) H_2O e) Na^+ f) NH_3 g) S^{2-} h) C i) H (1-1 pont)

Összesen: **9 pont**

3. feladat

a) < b) = c) = d) > e) = (2-2 pont)

Összesen: **10 pont**

4. feladat

A: elemek **B:** keverékek (oldatok, elegyek) **C:** vegyületek (1-1) (3)

X: oxigéntartalmú anyagok (2)

Klór: **A** (1)

Hipermangán: **C-X** (1-1)

Tengervíz: **B-X** (1-1)

Összesen: **10 pont**

5. feladat

a) 50 cm^3 desztillált víz 50 g, így a pohár tömege $97 \text{ g} + 50 = \mathbf{147 \text{ g}}$. (1)

b) A pohárban telített oldat van, mivel az oldat alján lévő folyadékkristályok vannak, melyek csak melegítés (**B** vizsgálat) hatására oldódnak fel. (2)

c) A telített oldat töménysége: $\frac{88 \text{ g}}{188 \text{ g}} \cdot 100\% = 46,8 \%$ (3)

d) Az oldat tömege: $50 \text{ g víz} + 57 \text{ g só} = 107 \text{ g}$, (1)

Ha minden só feloldódik, akkor az oldat töménysége:

$\frac{57 \text{ g}}{107 \text{ g}} \cdot 100\% = 53,3\%$. (3)

e) 50 g vízben 57 g sót oldottunk, ezért 100 g vízre 114 g só jut. (1)

Ez az oldhatóság $50 \text{ }^\circ\text{C}$ -os hőmérsékletnek felel meg, vagyis

$50 \text{ }^\circ\text{C}$ -ra, (1)

vagy **ennél magasabb hőmérsékletre** melegíthettük az oldatot. (1)

Összesen: **13 pont**

6. feladat

a) A **hidrogénből** van több. (1)

Indoklás: minél nagyobb a moláris tömeg (1 mol anyag tömege),
annál kevesebb részecske van ugyanakkora tömegben. (2)

b) 100 g H₂ anyagmennyisége: 100 g : 2 g/mol = 50 mol. (2)

100 g O₂ anyagmennyisége: 100 g : 32 g/mol = 3,125 mol. (2)

50 : 3,125 = **16-szor** több a hidrogén. (1)

– A maximális 8 pont akkor is megadható, ha az a)-ban helyes indoklásban
vagy itt említi a fordított arányosságot, és egyszerűen a moláris tömegek
hányadosaként adja meg az arányt: 32 g/mol : 2 g/mol = 16.

– Ha bármilyen módon atomokkal számol, és ugyanez az eredmény adódik,
akkor 2 pontot vonjunk le: a b) rész első két számításából 1-1 pontot.

– Kiszámíthatók a konkrét darabszámok is az Avogadro-állandóval,
de ez felesleges munka. Ezért nem jár több pont.)

c) Az oxigénből kevesebb molekula van, így az 50 g oxigén fogy el. (2)

A víz képlete alapján: 16 g oxigénből 18 g víz keletkezik,

$$100 \text{ g} - \text{''} - x \text{ g} - \text{''} -$$

$$x = \frac{100}{16} \cdot 18 \text{ g} = 112,5 \text{ g} \quad (3)$$

vagy $2 \text{ H}_2 + \text{O}_2 = 2 \text{ H}_2\text{O}$ (2)

Az oxigénből van viszonylag kevés, így az fogy el:

3,125 mol O₂ 6,25 mol H₂-vel reagál, 6,25 mol H₂O keletkezik.

6,25 mol víz tömege: 6,25 · 18 g = **112,5 g**. (3)

(Ha ebben a feladatrészben atomokkal számol, ugyanúgy megkaphatja a megszerezhető
5 pontot.)

Összesen: **13 pont**

7. feladat

1. A frissen fejt tejé kisebb. (1)

Indoklás: a felfölöződés során a kis sűrűségű zsír válik ki a tejből. (1)

2. Csökkenti a sűrűségét. (1)

Indoklás: a tej átlagos sűrűsége nagyobb, mint a vízé. (1)

3. Tehéntejből könnyebb aludttejet készíteni. (1)

A tehéntejben több a kazein (ami az aludttej készülésekor kicsapódik). (1)

4. a) 2 deciliter = 200 cm³.

Az átlag sűrűség alapján: 200 cm³ · 1,03 g/cm³ = 206 g. (1)

A tejcukortartalma: $206 \text{ g} \cdot \frac{4,9}{100} = 10,1 \text{ g}$ (10,094 g) (2)

1 mol tejcukor tömege: 12 · 12 g + 22 · 1 g + 11 · 16 g = 342 g (1)

10,1 g tejcukor anyagmennyisége: 10,1 g : 342 g/mol = 0,0295 mol

A pohár tejben **0,0295 · 6 · 10²³ darab** (1,8 · 10²²) tejcukormolekula van. (2)

b) 2 deciliter = 0,2 dm³, ebben 0,2 · 1,25 g = 0,25 g kalcium van (1)

0,25 g kalcium anyagmennyisége: 0,25 g : 40 g/mol = 0,00625 mol

A tejben **0,00625 · 6 · 10²³ darab** (3,75 · 10²¹) kalciumrészecske van. (2)

Összesen: **15 pont**

